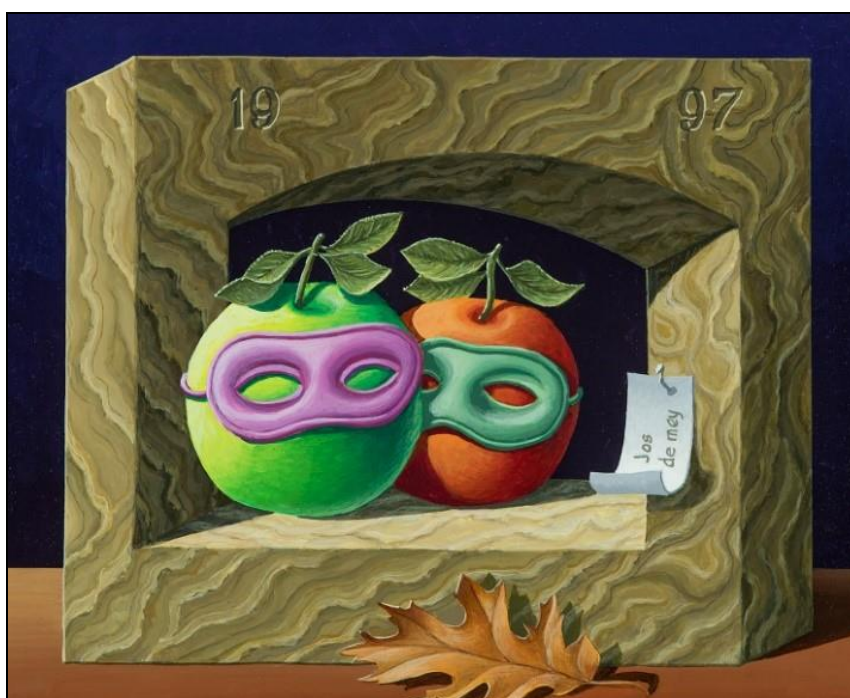

Illusionistische kunst van Jos de Mey en Dirk Huizer

De gehuwde priesters van Magritte heraanangepast door Jos de Mey, 1997, Jos de Mey, acryl op canvas paneel, 24 x 30 cm, collectie Jan M. Broeders.

**samenstelling Jan M. Broeders
nieuwsbrief Optische Fenomenen**

**Jan M. Broeders Productions © 2021
i.s.m. Ars et Mathesis Museum Tesseract**

Een hommage aan Jos de Mey

De Belgische schilder Jos de Mey werd geboren op 10 februari 1928 in het Belgische plaatsje Sint-Denijs-Westrem in de omgeving van Gent. Hij studeerde en doceerde aan de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten te Gent. Ook doceerde hij aan het Stedelijk Hoger Instituut voor Architectuur in Gent. Jos de Mey was diverse malen gastdocent aan het Instituut voor Kleurenpsychologie in de Oostenrijkse plaats Salzburg. Op 40-jarige leeftijd begon Jos de Mey te schilderen. Verschillende kunstkenner noemen Jos de Mey een kunstzinnige individualist binnen het hedendaagse kunstgebeuren. Er zijn relaties en herkenningen in zijn werk zichtbaar naar ideeën en werkwijzen van Magritte, Delvaux, Willink, Arcimboldo, Bruegel, Ensor en Escher. Zijn stijl heeft echter een geheel eigen karakter en invulling gekregen. Ieder kunstwerk van Jos de Mey toont wel een vals perspectief in een spel van licht, kleur en schaduw en geeft een naar perfectie zwemende weergave van gras, baksteen, bomen, hout, wolken en andere dagelijkse materialen en dingen uit de natuur of de gebouwde omgeving. Architectuur en de natuur worden in de schilderijen behandeld omwille van hun materie, hun structuur, omwille van de lichtinval en om hun ruimtelijk zijn. De schilderijen ontstaan na zeer gedetailleerde voorstudies waarbij weinig meer aan het toeval is overgelaten. Perspectivische en mathematische wetmatigheden beheersen het werk en de uiterst vakkundige opbouw van elk schilderij, laag voor laag, geeft aan dat hier een schilder aan het werk is die zijn vak tot in de details verstaat. Het resultaat is dan meestal een werk met een illusoire weergave van een of andere schijnbare werkelijkheid. Jos de Mey zegt zelf over zijn werk: "Ik vind het zeer belangrijk dat mijn doeken en

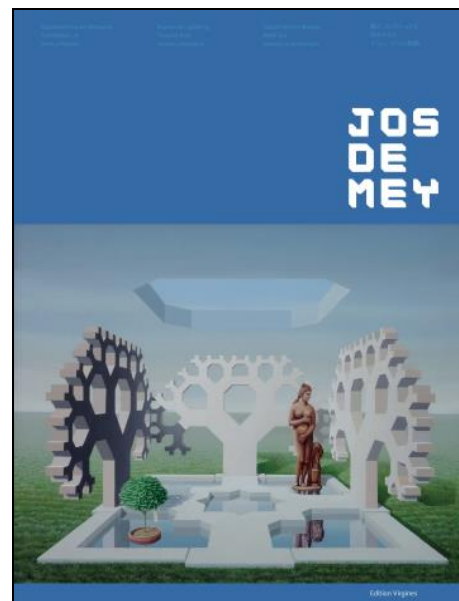
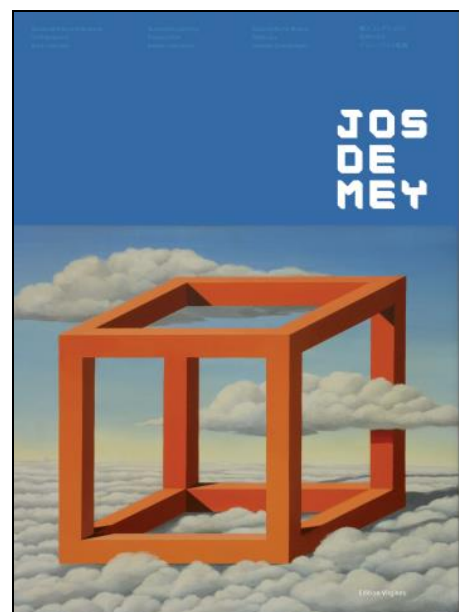
Ceci n'est pas un Magritte / Neo-Megalitisch Pijpenmonument, Jos de Mey, 60 x 50 cm, 1989.

Hamer voor bedrijven van Magrittiaanse Geo-Archeologie, Jos de Mey, 40 x 30 cm, 1994.

hun voorstellingen alleen als illusie leefbaar kunnen zijn". De nadrukkelijk perspectivische verwisselingen spelen een spel met ogen, fantasie en hersenen van de toeschouwer. Zij willen aanzetten tot ruimtelijk zien en dromen. Zij proberen de begrensde aardse werkelijkheid te doorbreken en te relativiseren. Deze schilderijen zijn kijkvensters op een onmogelijke architecturale en pastorale droomwereld bemeubeld met vreemde esthetische constructies en aangekleed met personages uit de kunsthistorie vanaf Dürer via Bruegel naar Magritte. Jos zegt hierover: "Ik breng daarmee een hommage aan hen die de Vlaamse schilderkunst tot grote hoogte stuwden en wil als Vlaamse schilder mijn affectie met hen op deze wijze benadrukken". Bij het schilderij "Neo-Megalitisch Pijpenmonument" of "Ceci n'est pas un Magritte", acryl op doek, 60 x 50 cm, 1989, schreef Jos de Mey de volgende toelichtende tekst: "Dit werk is weer een variant op de combinatie van onmogelijke drie balken. De horizonlijn bevindt zich nu binnen het beeld, zodat wij nu een totaal overzicht krijgen van de uit zware blokken bestaande, niet realiseerbare stapelconstructie. Magritte's schilderij van een pijp, waaronder hij schreef "dit is geen pijp" verwijst naar het zo vaak door de Grote Meester behandelde thema dat een schilderij alleen afbeelding van een voorwerp of idee is, doch verder alleen een schilderij. In navolging, en om alle verwarring uit te sluiten (of nog aan te dikken?) schreef ik dat dit geen schilderij van Magritte is ..." Veel van zijn architecturale vreemde en onmogelijke bouwwerken staan vaak middenin een authentiek Vlaams landschap.

Hij mocht zich verheugen over een goede internationale belangstelling. De werken van Jos de Mey zijn opgenomen in diverse nationale en internationale kunstverzamelingen. Het oeuvre van Jos de Mey werd regelmatig tentoongesteld in bijzondere en toonaangevende galerijen over de gehele wereld. Regelmatig waren de werken ook te bewonderen tijdens de internationale kunstbeurs te Gent en worden de werken afgebeeld op boekomslagen, op catalogi en op tijdschriften. Jos de Mey woonde tot zijn overlijden op 22 december 2007 in een voormalig 18^e eeuwse boerderijtje in het Belgische Zomergem, middenin een Vlaams landschap. In april 2010 verscheen een omvangrijk kunstboek over het leven en het werk van Belgische kunstschilder Jos de Mey.

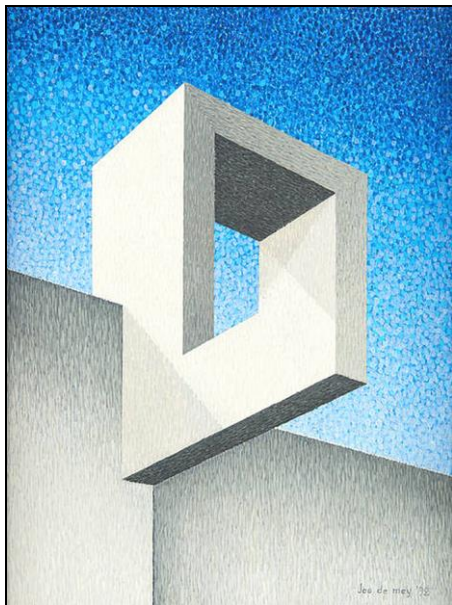

ISBN 978-3-934268-73-9

"Jos de Mey: Illusionistische Malerei", Horst Hollstein, Edition Virgines, 2010, 304 pagina's. Dit geweldige kunstboek in 4 talen is de koop in de OF-website.

Mijn herinneringen aan Jos de Mey als mens en schilder

De kunstschilder Jos de Mey heb ik in al de jaren dat ik hem heb ontmoet, met hem heb gesproken en bij hem in zijn atelier regelmatig op bezoek kwam, ervaren als een "Pietje Precies". In zijn werk is die nauwkeurigheid duidelijk zichtbaar en maakt zijn werk daarom ook zo uniek en aantrekkelijk. Voor zijn geduld in de ontwerpfase van een kunstwerk heb ik veel respect. Hij nam absoluut geen genoegen met een verkeerde kleur, lijn, vlakvulling, lichtinval en schaduw. Zelfs de lijst om het schilderstuk werd door hem nauwkeurig geselecteerd in relatie tot de voorstelling op het schilderij. Door deze werkwijze lijkt het zelfs mogelijk om het cement tussen de klinkers van het architectonische bouwwerk of in de omgeving van het onmogelijke venster uit te krabbelen.

Reutersvård Signaal Sculptuur, Jos de Mey, 40 x 30 cm, 1992.

Voor mijn eerste kennismaking met Jos de Mey op 22 november 1985 tijdens de expositie "Bomen van Pythagoras" in het Vlaams Cultureel Centrum "De Brakke Grond" in Amsterdam was er bij mij al veel belangstelling voor het visuele verschijnsel van optische illusies en optisch bedrog in de visuele waarneming. Maar door het kunstzinnige werk aan de bomen van Pythagoras en het zien van zijn schilderijen met onmogelijke constructies werd mijn belangstelling voor zijn scheppingen enorm gewekt. Mijn interesse voor de kunst van Jos de Mey ontwikkelde zich nog sneller door de prachtige expositie "Onmogelijke Figuren" in het "Museum voor hedendaagse kunst" in Utrecht in het jaar 1986. Een expositie met internationaal werkende kunstenaars, waaraan

Een selectie uit een serie afbeeldingen van kunstwerken van Jos de Mey in de toen populaire CD-doosjes met klassieke muziek.

ook kunstschilder en architect Jos de Mey deelnam met een aantal van zijn werken. Bij mijn eerste bezoek aan zijn atelier in het Belgische Zomergem op 15 mei 1987 kocht ik een aquarel van hem. Een frisse voorstelling "Val d'Illeiez", die hij maakte tijdens een vakantie in Zwitserland in 1985. Maar het bleef niet bij deze aquarel alleen. Er werd meteen een bestelling gedaan op een prachtig kunstwerk met voor mijn begrip forse afmetingen. Op 10 juli 1987 reed ik met een tevreden glimlach en een voldaan gevoel met mijn eerste grote werk "Hoekvensterkooi met doorgang voor wijze uilen" naar huis. Ik was meteen verkocht en wilde meerdere schilderijen verwerven, waarin hij speelt met optische illusies en de onmogelijke bouwconstructies. Merkwaardig is het

Magritte en Ensor in Bruegeltravestie hebben de Sirène een poets gebakken, Jos de Mey, 40 x 30 cm, 1985.

daarom dan ook dat op mijn tweede schilderij dat ik verwierf geen sprake is van een echte onmogelijke constructie. Ik werd echter getroffen door een andere bijzondere eigenschap van Jos de Mey als kunstenaar en zijn sterke verbondenheid met schildertechnieken en voorstellingen op kunstwerken van andere kunstenaars. Zijn voorliefde voor bepaalde schilders en stijlen verwerkte hij namelijk in zijn scheppingen van verbindingen tussen mathematische kunst en oude kunst en maakt daardoor schilderijen met psychologische avonturen in beeld en kunst. Het kunstwerk "Magritte en Ensor in Bruegeltravestie hebben de Sirène een poets gebakken" is voor mij dan ook een bijzondere aanwinst in de kunstcollectie met schilderijen van Jos de Mey.

In de periode van de aankoop van mijn tweede schilderij en enkele jaren daarna waren mijn schilderijen ook aanwezig tijdens meerdere groepstentoonstellingen in culturele centra in diverse Belgische steden. Mijn aankopen bleven doorgaan en schreef ik over de presentaties van zijn nieuwe werken in galerieën in België en Nederland. Jos kreeg een grote nationale en vooral een grote internationale bekendheid en werden zijn voorstellingen afgebeeld op boeken, tijdschriften, brochures en CD-doosjes. Bij de expositie OOG & Blik in 2008 in het Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen van de Universiteit Gent verscheen een kleurrijke en interessante publicatie met vele voorbeelden uit het fascinerende en magische oeuvre van Jos de Mey.

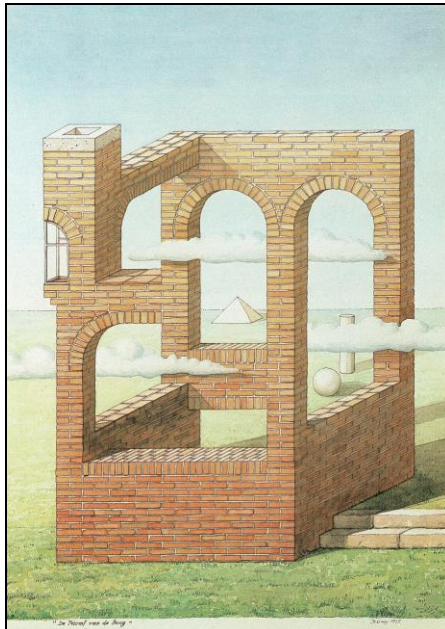
Over kunst van Jos de Mey

“Mijn werk wil een demonstratie zijn van het spel met de, alleen op het doek, mogelijke werkelijkheden. Nagenoeg niets van wat ik op deze doeken gepenseeld heb, kan echt gerealiseerd worden. Het zijn picturale droom-raadsels. Het is een droom-wereld die heden en verleden in één beeld verenigt”. De eerste alinea uit een eigen bijdrage van Jos de Mey in zijn promotie-brochure, die in de 2e maand van 1982 in eigen beheer werd uitgegeven. De brochure bevat een aantal essays van de hand van Jaak Fontier (Museum Dhont-Dhaenens in Deurle) met zijn bijdrage “Omtrent Jos de Mey”, van de hand van Johan De Vijlder met de bijdrage “Jos de Mey’s architecturale raadsels”, van de hand van Hugo Bruntin met een Franstalige bijdrage, twee bijdragen van Jos de Mey (1928-2007) zelf en een beknopte biografie. Het geheel eindigt met een kort verslagje uit een fictief gesprek tussen de kunstschilder en kunstkenner. In de onder eigen beheer uitgegeven promotiebrochure zijn drie vooraf gedrukte reproducties gekleefd en een exemplaar van een uitnodigingskaart voor het bijwonen van de opening van de expositie op 13 maart 1982 met kunstwerken van Jos de Mey in de galerij ‘t Poortje in het Belgische Haasdonk. De biografie bevat tevens een overzicht van zijn exposities. Voor alle liefhebbers van het geweldige kunstoeuvre van kunstschilder Jos de Mey heeft hij twee unieke varianten uit de reeks van een kolossaal aantal studie- en kunstontwerpen in zijn interessante en informatieve brochure opgenomen, waarop de beroemde stelling van Pythagoras het centrale thema vormt. De voorbeelden zijn in z/w afgedrukt en zijn ontworpen en gerealiseerd in de periode 1976-1978. De ba-

jos de mey

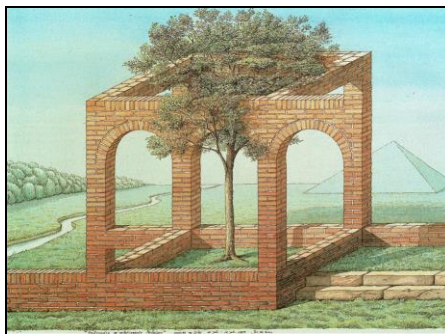
Voorzijde van een tweetalige (N/F) kunstenaars-brochure Jos de Mey, in eigen beheer uitgegeven.

De Triomf van de Boog, 1979, Jos de Mey, inkt en aquarel op papier, 57 x 42 cm.

Ik geloof in “De Schilderkunst” waar niet de (politieke) “Boodschap” maar “Het Schilderen” belangrijkst is”.

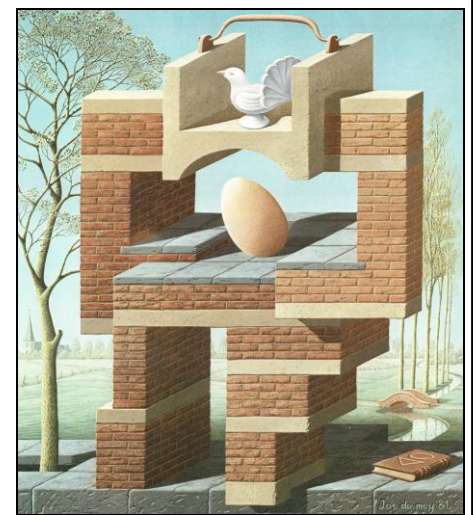
Jos de Mey, Zomergem, januari 1982

Veelvoudig ge-relatieve Relaties, Jos de Mey, 1979, inkt en aquarel op papier, 42 x 57 cm.

sis voor de kunstwerken met een illusionistische kubusconstructie wordt in het algemeen gevormd door een samenstel van kubusribben. De brochure geeft een plaatje met variaties van simpele kubusvormen. Als toelichting op deze reeks van ontwerpen schrijft Jos de Mey het volgende: “De (soms) zeer ingewikkelde constructies van mijn schilderijen ontstaan uit eenvoudige schemas waarbij systematisch alle mogelijke-onmogelijke verbindingen van de kubusribben onderzocht worden”. In de periode rond zijn 20^e levensjaar beleefde de kunstwereld een beginnende ontwikkeling van niet-figuratieve kunst. Kunstliefhebbers werden verrast op een dubbele richting in deze kunstvorm, waaronder die van een geometrisch-constructivistische kant. Jos de Mey koos al snel voor deze aantrekkelijke vorm van structuur en harmonie, ordening en beheersing. Door zijn opleiding tot binnenhuisarchitect zal deze keuze zeker zijn beïnvloed. Architectuur, de kunst bij uitstek van lijn en massa, ver-

houding en volume inspireerde hem sterk. Een tweede impuls kreeg hij door het bestuderen van de opvattingen van De Stijl-groep en Das Bauhaus. Na het afronden van zijn opleiding werd hij al direct aangesteld als leraar binnenhuisarchitectuur en kleurenharmonie. Door zijn bijna onvermoeibare creativiteit vervaardigde hij vele schilderwerken en meubels en ging zijn belangstelling uit naar achtergronden van ruimtelijke geometrische volumes. De eerste schilderijen op doek en board ontstonden in 1969. Kenmerkend in zijn werken is het verzamelen van kubussen, balken, rechte vlakken in exacte en natuurgetrouwe uitstralingen en het realiseren van onderlinge perspectivische verbindingen, die het geheel dan een fascinerende ruimtelijk onmogelijk realiseerbare constructie geven. De toeschouwer wordt volledig op het verkeerde been gezet en blijft zich enige afvragen waarom de constructie niet in werkelijkheid gerealiseerd kan worden. Een ander aspect dat belicht wordt in de brochure is het kleurgebruik door de kunstenaar. De schilder werkte met talrijke dunne, doorschijnende en elkaar beïnvloedbare lagen. De verf wordt door drukken als het ware in de dieperliggende gedeelten van het doek gedruwd, zodat op de hogere vezels de transparantie behouden blijft. Jos de Mey heeft zijn werk eens als “surrealistisch geometrisch” betiteld. Een leerzame bron van inspiratie voor kunstopleidingen en verzamelaars.

Draagbare Architectuur met Het Ei (van Columbus?) in een Romantisch Vlaams Landschap, 1981, Jos de Mey, acrylverf op doek, 80 x 70 cm. Een afbeelding op de uitnodigingskaart voor de verkoopexpositie in galerij “t Poortje” in Haasdonk.

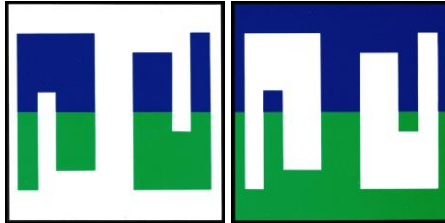

Voorbeelden van internationale publicaties met werk van Jos de Mey.

www.optischefenomenen.nl

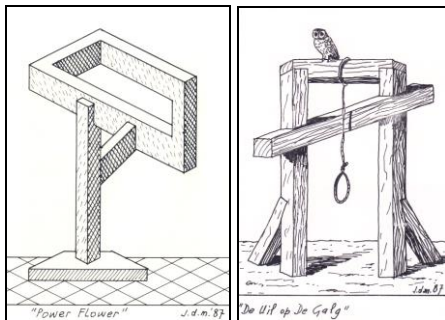
Het vierkant als inspiratie in visuele vlakverdelingen

Verzamelaars en liefhebbers van de unieke kunstwerken van de Belgische kunstenaar Jos de Mey (1928-2007) zullen zich zeker ook interesseren voor de manier en de achtergronden van de gemaakte keuze om zich verder te bekwamen in de kunst van het realiseren van geometrische constructivistische kunstuitingen. Tijdens de vroegtijdige kennismaking met werk van Jos de Mey bij ons bezoek in 1985 aan de expositie "Bomen van Pythagoras" in het Vlaams Cultureel Centrum, ook bekend als "De Brakke Grond", in Amsterdam, is onze aandacht getrokken door zijn creatieve uitingen. Al vrij snel daarna bezochten wij na afspraak Jos de Mey in zijn huis in Zomergem in België en namen wij regelmatig uitgekozen kunstwerken voor onze kunstcollectie mee naar huis. Ook kregen wij als verzamelaar meerdere verschenen publicaties en latere eveneens door Jos de Mey geschreven publicaties voor bespreking in onze nieuwsbrief en voor het verspreiden van de kennis en ervaringen van Jos de Mey vanuit zijn opgedane kennis in de diverse opleidingen en door zijn grote interesse om veel te betekenen voor de kunstwereld en -opleidingen. Ook horen daarbij de meerdere door hem bedachte en samengestelde onder eigen beheer uitgegeven promotiebrochures met prachtige kleurrijke reproducties van de geschilderde kunstwerken. Door deze persoonlijke instelling heeft Jos de Mey een reeks van publicaties op zijn naam staan. Een reeks van kunstexposities in Belgische culturele centra vonden plaats in een kunstzinnige samenwerking met Ludo Mich, cineast en kunstenaar van experimentele kunstuitingen. Ook was hij toen de bekendste expert op het gebied van holografie. Voor onze rubriek "Van een onschatbare waarde voor liefhebbers van illusies" kozen wij de publicatie "Vierkant", verschenen in 1973. "Het zal u, geachte lezer, wellicht aangaan verrassen dat een boekje over beeldend werken bijna uitsluitend gevuld is met afbeeldingen". Zo begint een uitge-

Scène met 2 openingen naar de natuur (li); Scène met 2 schermen in de natuur (re). Uit "Vierkant", een studie van Jos de Mey, 1973. "Kleur is een sterk medium om een 'schema' tot 'beeld' te transformeren door haar eigen (suggestieve of werkelijke) krachten en door de spanningen welke ontstaan uit de onderlinge contrastwerking."; tekst Jos de Mey bij deze afbeeldingen.

breide inleiding door Jos de Mey in zijn educatieve verhandeling over regelmatige of wetmatige verdelingen in een vierkant. Hij geeft aan dat schilderwerk waarvan de bestemming en plaats vast bekend is, functioneel zal zijn. Het schilderwerk dat zelfstandig gemaakt wordt zal A-functieel, eventueel zelfs onlogisch en ongrijpbaar zijn. "Mijn eigen norm voor het zelfstandige werk is dat het als schilderwerk (doek, plaat, tableau) zou kunnen bestaan.

Voorbeelden uit een serie schetsen waarop constructies staan die in werkelijkheid onmogelijk gemaakt kunnen worden en alleen maar kunnen bestaan in een illusionistische wereld. Jos de Mey tekende deze serie schetsen in 1987, het jaar waarin de eerste uitgave van de nieuwsbrief Optische Fenomenen verscheen.

Wat geschilderd wordt mag niet als een werkelijk tastbaar ding realiseerbaar zijn. De afbeeldingen in de publicatie geven voorbeelden van dergelijke pogingen. "Kunst ontstaat door arbeid. Vrijwel dagelijks ben ik doende mijn beeldmiddelen bij te schaven of uit te breiden. Stap voor stap zijn aldus gegevens opgestapeld in mijn notitieboeken en daarbij (soms letterlijk) uitgegroeid tot vaak ingewikkelde composities welke zonder spelregels en methoden gewoon 'onhoudbaar' zouden zijn." De nalatenschap van Jos de Mey is een zeer grote kunstschat samengebracht in een enorme hoeveelheid schetsboeken. Slechts enkele schetsbladen zijn gepubliceerd in een aantal educatieve uitgaven, in de publicatie "Het Boek der Bomen", (1976, Jos de Mey) en in het zeer mooie oeuvreboek "Jos de Mey". In de inleiding bedankt Jos de Mey zijn collega kunstenaar Fons De Vogelaere, die hem liet inzien dat de 'esthetica' tot werkelijk autonome kunst kon leiden. Fons was in 1971 de bedenker van de formulering 'geometrisch illusionisme'. Jos de Mey brengt in 'Vierkant' een enorme hoeveelheid varia-

ties aan vlakverdelingen in een vierkant en heeft hij meerdere schema's opzettelijk onafgewerkt gelaten om de lezer zelf aan de slag te laten gaan. De inspirerende en leerzame publicatie sluit af met een uitgebreide biografie, enkele afbeeldingen van kunstwerken bij verzamelaars en enkele afschriften van persberichten. Het boekje is door Jos de Mey in eigen beheer uitgegeven in een oplage van 300 exemplaren.

Onderstaande catalogus is te koop bij OF.

ISBN 978-3-942694-17-9

"Jos de Mey. Aussichtsreich", Anne Bachmann, BASF Schwarzheide, 2015, 120 pagina's.

Meer informatie over OF

U kunt zich abonneren op de nieuwsbrief door een bedrag van € 30 over te maken op bankrekening NL53INGB0001672316 BIC: INGBNL2A t.n.v. J.M. Broeders te Borken-Burlo (D) en u ontvangt per post alle uitgaven OF 408 tot en met OF 417 in kleur (stand aug. 2021). Eerdere uitgaven zijn beperkt leverbaar. Kijk ook naar de interessante aanbiedingen van boeken, brochures, tijdschriften, postzegels en geschenken in de webshop van OF.

Optische Fenomenen
An den Eichen 6
D-46325 Borken-Burlo

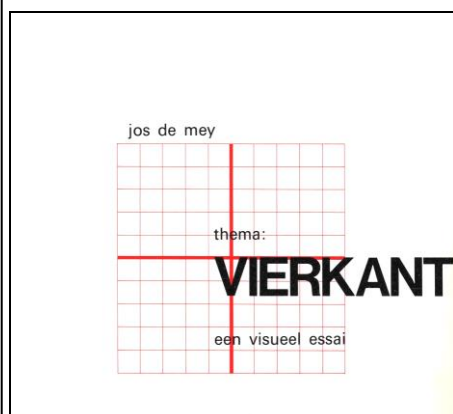
E-mail of@broeders.nu
Website www.optischefenomenen.nl
Twitter [@fenomenen](https://twitter.com/afenomenen)
Facebook [@optischefenomenen.nl](https://facebook.com/optischefenomenen.nl)

ISSN 1568-4423

Jan M. Broeders Productions © 2021

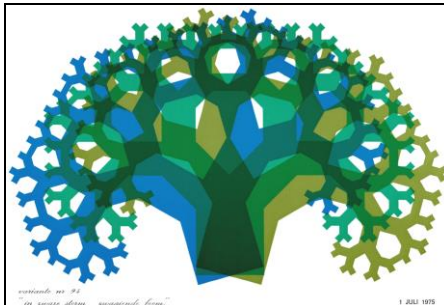
Bijzettafeltje met stekelbessen, Jos de Mey, 2004, 30 x 40 cm.

www.optischefenomenen.nl

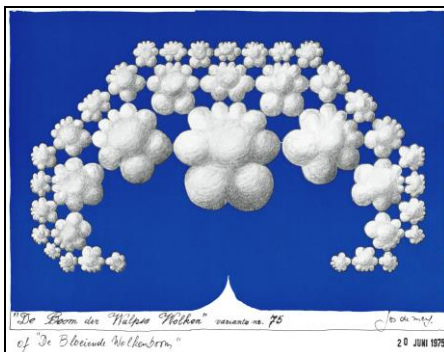
Bomen van Pythagoras - Jos de Mey (1)

In 1976 verscheen onder eigen beheer de tweetalige (NL/F) publicatie "Het Boek der Bomen - Les Arbres", waarin docent, ontwerper en kunstenaar Jos de Mey een rijk geïllustreerde beschouwing geeft over het door hem speciaal gekozen creatieve thema "Boom van Pythagoras" als onderdeel van zijn lesprogramma aan de academie te Gent (B). In dit lesprogramma was ruimte gereserveerd voor zijn vormschemata op meetkundige basis "Boom van Pythagoras" genaamd. Studenten kregen in de les een opdracht om aan de hand van bladeren, schors, zaden en andere specifieke kenmerken van in de natuur voorkomende kleurtexturen. Die kleuren, door de observatie aan de natuur ontleend, worden dan op een boomachtige getekende of geschilderde structuur aangebracht. Zowel voor studenten als voor Jos de Mey werd de inbreng in zijn lesprogramma achteraf gezien een geweldige inspiratiebron en stimulans om zich "te storten" op telkens nieuwe ontwerpen op eerder gerealiseerde ontwerpen van "bomen" van Pythagoras. De keuze voor dit lesthema werd zeer gewaardeerd door studenten en collega's van Jos de Mey en leverde veel "bomen" op. In 1975 begon hij met het verzamelen en ordenen van de varianten om een deel ervan samen met bijbehorende toelichtingen te verwerken tot de kunstzinnige publicatie "Het Boek der Bomen - Les Arbres". Na een filosofische beschouwing van Jos de Mey in de vorm van een gedicht, zien de lezers een foto van een boom, waarbij de kunstenaar schrijft: "De Boom als een symbool van natuurlijk leven". Zijn oorspronkelijke prognose bij de start van het realiseren van de publicatie was het verwerken van een 15-tal vorm-varianten in het les- en promotieboek. Al vrij snel is dit aantal door de dagelijkse vloed aan

In zware storm zwaaiende boom, Jos de Mey, 1975.

nieuwe invallen aangevuld naar ruim 140 schetsen. Dit aantal werd daarna nog regelmatig aangevuld, telkens door het kijken naar voorgaande tekeningen. Jos de Mey ontdekte daardoor nieuwe kansen die dan, vaak op de gekste plaatsen en uren, direct met succes werden uitgetoetst. Hoe Jos de Mey tot het bedenken van het ontwerpen van Boom-prenten, gebaseerd op de bekende stelling van Pythagoras, is gekomen, legt hij gedetailleerd uit in een uitgebreide verhandeling. Hij hoopt dat de lezer wordt geïnspireerd om het **kijken-naar** om te buigen naar het **denken-over**.

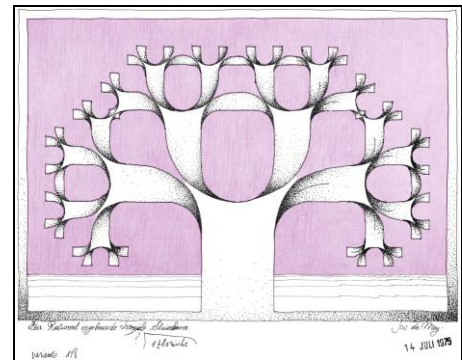

De Boom der Wulpse Wolken, Jos de Mey, 1975.

Zijn ontwerpen kunnen in hun verst ontwikkelde vormen, geïnterpreteerd worden als projecten voor een eventuele realisatie als ruimtelijke constructies. Voor Jos zijn de uitgewerkte indeeën en de uitbeelding door middel van de tekening het enige dat belangrijk is. Na het maken van deze tekeningen is een eventuele tastbare realisatie slechts bijkomstig. Het blijven voorlopig puur abstracte concepten, zelfs wanneer zij blauwe luchten, groen gras, rode bakstenen en andere, in de ons omringende dagelijkse werkelijkheid voorkomende elementen suggereren. Daarvoor gaat Jos niet zo ver als Magritte ging, die onder de afbeelding van een pijp schreef "ceci n'est pas une pipe". Jos de Mey geeft aan zich niet te bekommeren om het dogma als zou een schilderij alleen abstract en constructief mogen worden genoemd als alle elementen zich strikt binnen het beeldvlak zouden bevinden, zonder enige suggestie op te wekken naar vóór of achter te willen bewegen. Het schilderij is voor De Mey altijd een venster naar een andere werke-

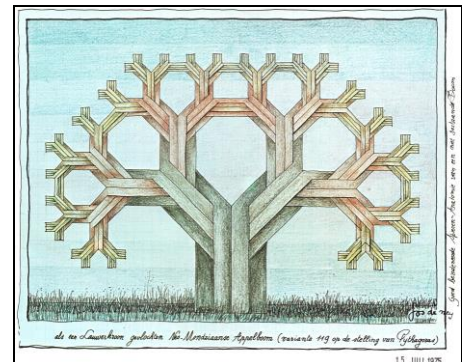
lijkheid. Kunstenaar Piet Mondriaan negeerde in zijn constructieve werken juist volledig de illusie van diepte. Jos zocht juist bewust naar dit illusionistische fenomeen, het beeldelement van ruimte.

In de Boom-reeksen heeft hij getracht met de natuur parallel lopende constructies te ontwikkelen. Daardoor zijn de "bomen" dan ook uitbeeldingen van het groei-mechanisme waarbij uit een basiselement,

Zeer Rationeel opgebouwde etherische Sluierboom, Jos de Mey, 1975.

In de Boom-reeksen heeft hij getracht met de natuur parallel lopende constructies te ontwikkelen. Daardoor zijn de "bomen" dan ook uitbeeldingen van het groei-mechanisme waarbij uit een basiselement, het vierkant, twee nieuwe elementen ontstaan die op hun beurt weer twee andere elementen voortbrengen, enz. Deze zich op het platte vlak steeds weer herhalende operatie resulteert op een bepaald moment in een eindstructuur komt dat op een gestileerde boom lijkt. Zijn bomen ontstaan uit een abstract denkmodel, een zichtbaar gemaakt meetkundig axioma: de stelling van Pythagoras. De voortreffelijke publicatie bevat ook bijdragen van kunstvrienden, een uitgebreide biografie, een overzicht met individuele en groepstentoonstellingen en heel veel illustraties van schilderwerken en tekeningen. De publicatie is gedrukt in een oplage van 500 exemplaren en elk exemplaar is genummerd en gesignd door de kunstenaar.

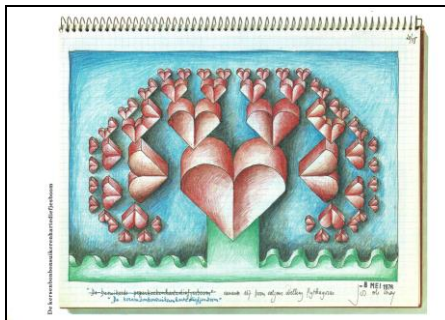
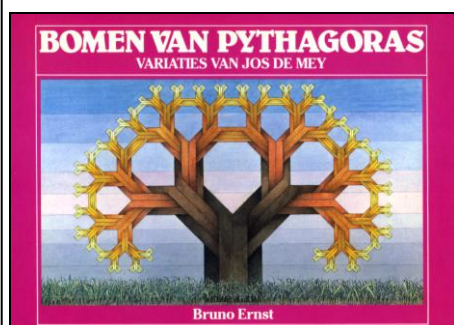
Als een Lauwerkroon gevlochten Neo-Mondriaanse Appelboom, Jos de Mey, 1975.

"Het Boek der Bomen", Jos de Mey, een eigen uitgave van Jos de Mey, 1976, 58 pagina's, (exemplaar 410/500).

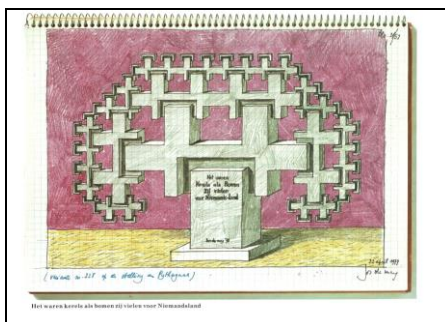
Bomen van Pythagoras - Jos de Mey (2)

De keuze voor de opzet en inhoud van het boekje "Bomen van Pythagoras - variaties van Jos de Mey" kwam volgens de verklaring van de auteur Bruno Ernst in de inleiding spontaan tot stand. Hij bezocht in het voorjaar van 1985 in het Belgische dorpje Zomergem (B) het atelier van kunstschilder Jos de Mey om zijn deelname aan een internationale expositie in Utrecht, gewijd aan de kunst met afbeeldingen en objecten waarin optische illusies en onmogelijke figuren centraal staan, te bespreken. Tot zijn verbazing zag hij in het atelier van Jos de Mey een zeefdruk die hij als een Pythagorasboom herkende. In 1963 maakte Jos de Mey kennis met een afdruk van een Pythagorasboom en raakte direct geboeid door de vorm en structuur ervan. Bekend is dat ingenieur Albert Ernst Bosman uit Baarn, overbuurman van Maurits C. Escher, al in de 40-er jaren van de 20^e eeuw een boomvormige figuur ontwierp en tekende. Voor zijn ontwerp koos hij voor de grondvorm van de grafische voorstelling van de stelling van Pythagoras en breidde dit figuur uit door telkens een kleinere voorstelling toe te voegen aan de grondvorm. Daarmee ontstond er een indrukwekkende tekening, die op de vlakke structuur van een geweldige boom leek: de Pythagorasboom. Met het model en de mogelijkheden ervan zag hij direct toepassingen voor gebruik in zijn les aan studenten op de Gentse Academie en het stimuleerde hem tevens om ook te gaan ontwerpen. Hij gebruikte daarvoor schetsboeken met een ringband en ruitjespapier. Het werden vier volle schetsboeken met in totaal ruim 220 gerealiseerde boomstructuren. Een groot aantal ervan zijn door Jos de Mey uitgewerkt tot aquarellen, zeefdrukken en schilderijen. Het verrassingseffect bij Bruno Ernst heeft geleid tot een zeer interessante publicatie. Uit dit omvangrijke aantal "bomen" koos de auteur voor een representatieve selectie van Pythagorasbomen, uitgevoerd in z/w, in kleur en als compleet kunstwerk voor aan de muur. De vier afgedrukte "bomen" zijn ontleend aan de uitnodigingskaarten, die naar genodigden zijn verstuurd voor het bijwonen van een officiële presentatie van het boekje en voor de opening van de

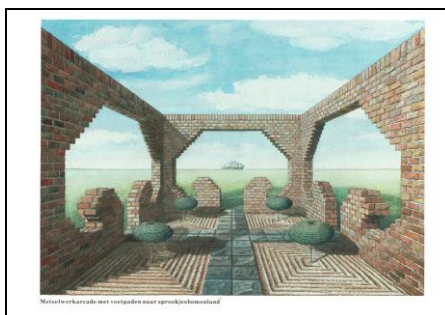
De kersenbonbonsuikerenhartediefjesboom, Jos de Mey, 1976.

bijbehorende expositie in het Vlaams Cultureel Centrum / De Brakke Grond in Amsterdam op 22 november 1985. Het boekje bevat naast de bijdragen van Bruno Ernst ook teksten van Jaak Fontier, N. Lakeman, F. van der Blij en citaten uit publicaties van Jos de Mey. Het boekje verscheen onder auspiciën van Stichting Ars et Mathesis (opgericht in 1983).

Het waren kerels als bomen zij vielen voor Niemandslaan, Jos de Mey, 1979.

Jos de Mey (1928-2007) heeft zijn werken altijd voorzien van een titel. De titel staat dan in het algemeen onder het betreffende schetsontwerp. Soms wijzigde hij de titel tijdens de realisatiefase van de definitieve uitvoering en gaf de werken lange titels.

Metselwerkarcade met voetpaden naar sprookjesbomenland, Jos de Mey.

Naar aanleiding van een vraag over zijn werk "De Boom der Wulpse Wolken" gaf Jos de Mey de volgende verklaring: "Het wulpse vloeit voort uit de wolkvormen zelf en uit mijn zoektocht naar ritmische omschrijvingen die altijd met dezelfde letter beginnen, bijvoorbeeld "Betonblokken boomburcht voor de best bewaarde Belgisch Boom". Hierbij moet worden

opgemerkt dat ik steeds eerst de dingen teken en daarna pas ga kijken wat het eigenlijk zou kunnen voorstellen. Wat dat betreft is mijn keuze voor de eindtitel: Eerst doen, dan denken!"

ISBN 90-6834-020-4

"Bomen van Pythagoras - variaties van Jos de Mey", Bruno Ernst, e.a., Aramith Uitgevers, 1985, 96 pagina's.

De betonblokken boomburcht (voor de best bewaarde Belgische Boom, Jos de Mey, 1975.

Het 20-jarig staan van Stichting Ars et Mathesis was aanleiding voor het bestuur om samen met de medewerking van het Mondriaanhuis Museum voor Constructieve en Concrete Kunst in Amersfoort de jubileumexpositie "De bomen van Pythagoras. Geconstrueerde groei" te organiseren. Kunstenaars toonden hun kunst waarin wiskundige en/of systematische principes verwerkt zijn. De bijbehorende catalogus geeft daarvan het resultaat weer.

Jos de Mey nam deel aan deze expositie met zijn werk "Beautiful Building for a Big Belgian City" uit 1979 en schreef de volgende toelichting: Wiskunde is een regulerend element in mijn schilderkunst. Fibonacci-reeks, Gulden Snede enz. zijn belangrijke factoren bij de harmonische opbouw van mijn schilderijen".

ISBN 90-801873-5-6

"De bomen van Pythagoras", Ankie de Jongh-Vermeulen en Jolein van Kregten, Mondriaanhuis Museum /Stichting Ars & Mathesis, 2003, 71 pagina's.

Artikelen over Jos de Mey verschenen in publicatie OF

Vanaf juli 1987 (startmaand van de maandelijks verschijnende gedrukte uitgave van de nieuwsbrief Optische Fenomenen) verschijnen regelmatig artikelen over kunstwerken en activiteiten over presentaties van deze kunstwerken van Jos de Mey in expositiecentra, boeken, tijdschriften en in andere publicaties. Door de volgende bladen wordt een beeld gegeven van de veelzijdigheid van de kunstenaar, die uitgroeide tot een internationaal erkend expert op het gebied van optisch en visueel bedrog tussen schijn en werkelijkheid en het toepassen ervan in geschilderde werken met accenten op het realiseren van illusionistische constructies waarin veelal iconische detailleringen zijn verwerkt.

De werken van M.C. Escher inspireerden ook Jos de Mey

Volgens de biografie van Belgisch kunstschilder, binnenhuisarchitect, meubelontwerper, kleurdeskundige en docent Jos de Mey (1928-2007) bezocht hij in het jaar 1956 een expositie met kunstwerken van de Nederlandse graficus Maurits Cornelis Escher (1898-1972). Hij werd meteen een groot fan van Eschers geometrische figuren en raakte zeer enthousiast bij het zien en bestuderen van Eschers onmogelijke architectonische constructies.

Na het afronden van zijn opleiding aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent werd hij in 1950 docent Binnenhuisarchitectuur en kleurenharmonie aan de Academie. In 1954 realiseerde hij zijn eerste muurschildering in de tuin van zijn woning in Gent. In 1968 ontwierp en realiseerde hij zijn eerste onmogelijke figuren en een jaar later toonde hij zijn eerste schilderwerk op doek. Vanaf 1970

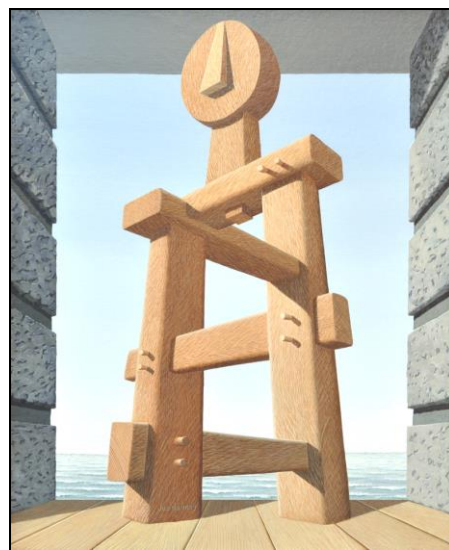

TrappenLabyrinth, Jos de Mey, 80 x 60 cm, 2003.

was hij 20 jaar lang gastdocent aan het Institut für Farbenpsychologie in Salzburg (A) en publiceerde in 1973 zijn eerste ideeën- en studieboek "Thema Vierkant".

Een Japanse invloed op een kunstwerk van Jos de Mey

Vanuit Japan is er veel belangstelling voor de illusionistische kunstwerken van Jos de Mey (1928-2007). Daarom is er door de uitgever van het oeuvre-kunstboek gekozen voor Japans als de vierde taal in het boek "Jos de Mey" (dat tevens te koop is in de webshop van Optische Fenomenen). Dit prachtige en unieke kunstboek, over de mooie kunstwerken met de meest magische en kleurrijke onmogelijke bouwconstructies, laat aan de hand van 229 geselecteerde afbeeldingen zijn geweldige

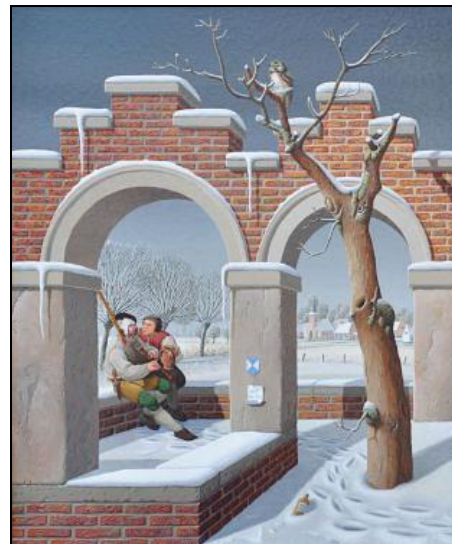

Verwarrend getrianguleerd Idool, Jos de Mey, 60 x 50 cm, 1990.

creativiteit zien en beleven. Alle essays zijn in vier talen (Nederlands, Engels, Duits en Japans) geschreven. Bij verschillende verzamelaars zijn er mogelijkheden om mee te werken aan het organiseren van exposities met de kunst van Jos de Mey en waar er mogelijkheden zijn in de musea, om ook accenten te organiseren om het publiek te laten kennismaken met het wonderlijke verschijnsel van optisch en visueel bedrog en het visuele spel tussen schijn en werkelijkheid, feit en fictie.

Kunstzinnige inspiratiebron voor ontwerp van postzegels

De schilderijen van de Belgische schilder Jos de Mey (1928-2007) bevatten beelden van merkwaardig gebouwde constructies, die in eerste instantie eruit zien als bouwwerken, waaraan flink is gebouwd om het geheel een vaste fundering te geven en die wij zo kunnen aantreffen in het Vlaamse landschap. In het doorkijkje van de poort

Laattijdige Rurale Serenade aan een vroegtijdig geklasseerde Escheriaanse Poort, Jos de Mey, 60 x 50 cm, 1990.

zijn de contouren van het Vlaamse stadje Zomergem duidelijk waar te nemen. Ook de bomenrij is typisch voor een landelijk gebied in het Vlaamse landschap, waarin het atelier in de woonboerderij van de schilder is gevestigd. Kijken we wat langer naar de voorstelling van het bouwwerk is te zien dat er sprake is van een onmogelijk bouwwerk, dat alleen in zijn geheel kan bestaan in de ontwerpfase. De muzikant en aandachtige luisteraar maken dankbaar gebruik van de constructie voor ontspanning en plezier door de muziek en de drank in de kruik. De schilder liet zich veelvuldig inspireren door de vrolijke en speelse taferelen, die schilder Pieter Breughel zo voortreffelijk heeft geschilderd. De fascinerende aandacht van Jos de Mey voor details is op elk schilderij te ontdekken en maakt elk werk extra aantrekkelijk voor de verzamelaar.

Jos de Mey schilderde werken tussen schijn en werkelijkheid

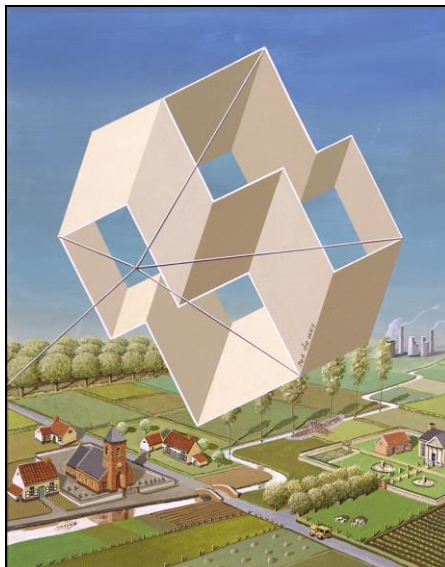
In het tweede kwartaal van 2019 bracht Wiskunde & Onderwijs nr.178, een publicatie van de Vlaamse Vereniging van Wiskundeleraars, een kunstzinnige bijdrage onder de titel "Hommage aan de Vlaamse kunstschilder Jos de Mey". In die bijdrage geeft Jan M. Broeders, redacteur - uitgever van Optische Fenomenen, een uitgebreid beeld over het leven en het werk van de Belgische kunstschilder van illusionistische kunst Jos de Mey. De ontwikkeling van binnenhuisarchitect en die van kunstschilder met een voorkeur voor onmogelijke figuren en het visuele spel tussen schijn en werkelijkheid is nu voor altijd vastgelegd in zijn prachtige en boeiende kunstwerken.

Een opmerkelijk detail uit het grote schilderij dat afgebeeld is op Wiskunde & Onderwijs nr. 178, met de titel "UFO over Flanders Country" laat het huisje met bijgebouwen in Zomergem zien, zoals de familie De Mey het geheel aankocht. Het artikel bevat voorts kunstbeschouwingen van Jos de Mey zelf en geeft de auteur een beeld van zijn persoonlijke herinneringen aan Jos de Mey, met wie hij vele jaren contacten onderhield. Het forse artikel bevat tevens afbeeldingen van schilderwerken en andere publicaties met zijn werk.

Wiskunde & Onderwijs is het driemaandelijkse verschijnende tijdschrift voor het Vlaamse wiskundeonderwijs en is een uitgave van de Vlaamse Vereniging van Wiskundeleraars (www.vvwl.be).

UFO over Flanders Country, Jos de Mey, 50 x 40 cm, 2005.

Nederlandse dichtbundels in de Duitse taal verschenen

Bij de Duitse uitgeverij Edition Virgines, onder de leiding van Georg Aehling, verschenen in een Duitse vertaling twee al in Nederland succesvolle gedichtenbundels.

De ontwerper van beide bundels koos een passend titelbeeld voor elke uitgave, dat zeer goed past bij de inhoud van de inspirerende gedichten van twee Nederlandse dichters. De afgebeelde kunstwerken zijn geschilderd door Jos de Mey. Beide kunstwerken maken deel uit van de omvangrijke kunstcollectie Horst Hollstein. ISBN 978-3-944011-56-1, "specialist auf dem gebiet von fensterrahmen", Tsead Bruinja, Edition Virgines, 2016. ISBN 978-3-944011-68-4, "da scharwenzeln spottvögel mit der schwerkraft", Elmar Kuiper, Edition Virgines, 2017.

Groepstentoonstelling toont optische effecten in de kunst

Vanaf 26 oktober tot en met 23 december 2018 vond in de Koppelkerk Bredevoort de expositie "Optische Effecten" plaats. Werken van vijf exposerende kunstenaars probeerden bij bezoekers visuele verwarring te stichten: wat je denkt te zien, is bij een nadere beschouwing niet wat je ziet.

De kunstenaars lieten zich bij het opzetten en realiseren van hun kunstwerken onder andere inspireren door de grootmeesters van optische, wiskunstige en surrealistische kunst: Maurits Cornelis Escher, René Magritte, Bridget Riley, Salvador Dalí en Victor Vasarely. Van de volgende kunstenaars zijn werken in de vorm van schilderijen, zeefdrukken, tekeningen, grafische werken, porseleinen borden, aquarellen, collages, wiskundige objecten en papieren sculpturen te zien en te bewonderen: Nel Egberts (1951-2011), Ria Hoftijzer (1953), Jos de Mey (1928-2007), Hanneke Rijks (1963) en Henk van der Vorst (1944).

Als centrale thema in de diversiteit aan kunstwerken, uitvoeringen en bijbehorende publicaties is gekozen voor het spel met zien en waarnemen en te realiseren optische effecten, die telkens weer zorgen voor magie, verbazing, verrassingen en fascinatie bij bezoekers van de expositie. De redactie van de nieuwsbrief Optische Fenomenen steunde het initiatief van Stichting Koppelkerk met een bijdrage aan de kunsttentoonstelling met 20 schilderijen gerealiseerd door de Belgische kunstschilder van illusionistische kunst Jos de Mey. De variatie aan kunstwerken qua materiaal, uitvoeringen en afbeeldingen maakte deze presentatie van kunst met optische effecten meer dan de moeite waard om een bezoek te brengen aan de unieke ambiance van de Koppelkerk in het bekende boekenstadje Bredevoort in de Achterhoek.

De kunstenaars en de vertegenwoordigers ervan zorgden tevens voor een aantal presentaties over het leven en het werk van de deelnemende kunstenaars aan de zeer gewaardeerde en fascinerende expositie in de grote zaal van dit mooie gebouw.

Kunstwerken Jos de Mey nu te zien in Kunsthuis Bochelt

Voor slechts een korte periode was het werk van Belgisch kunstschilder Jos de Mey te zien in de expositieruimten van Kunsthuis Bochelt (D). Vanaf zondag 11 november tot en met 2 december 2018 vond de expositie "Optische Illusionen" met ruim 20 werken van kunstschilder Jos de Mey plaats. Het geheel was aangevuld met kunstwerken van Ria Hoftijzer uit Aalten (NL) en andere kunstenaars, die ook illusionistische voorstellingen en optische effecten verwerken in hun werk. Het museum is gevestigd in een historisch gebouw aan de rand van het centrum van Bochelt (D).

OPTISCHE ILLUSIONEN

Werke aus der Sammlung Jan M. Broeders
darunter 20 Arbeiten des Malers Jos de Mey

Werke von Ria Hoftijzer, Aalten

Ausstellung des EUREGIO-Kunstkreises im Kunsthuis Bochelt, Osterstraße 69

11. November bis 2. Dezember 2018

Kunstenaar Patrick Hughes eert werken van Jos de Mey

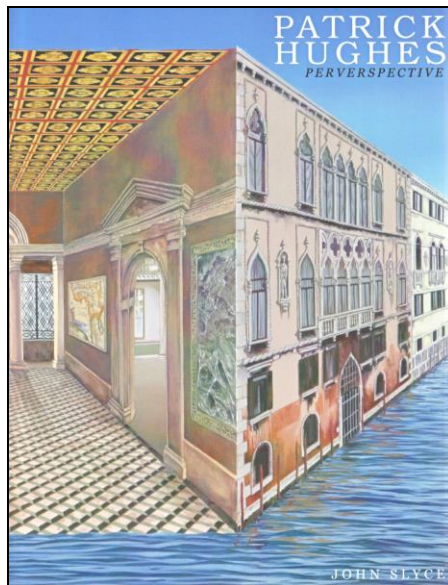
De Britse kunstenaar Patrick Hughes (geboren in Birmingham op 20 oktober 1939) is wereldbekend geworden door illusionistische driedimensionale kunstwerken met als basis het omgekeerde perspectief. Hij noemt dit door hem verder ontwikkelde en uitgewerkte optische verschijnsel reverspective. Het principe van reverspective wordt gevormd door een driedimensionaal

oppervlak van een of meerdere afgeknotte piramides met een vierkant grondvlak.

Thanks to Jos de Mey, 1997, Patrick Hughes, olieverf op een kartonnen 3D-constructie, 60,9 x 119,8 x 23,5 cm, © Flowers Gallery.

De delen van de ontstane 3D-constructie die het verst van de kijker afstaan lijken fysiek het dichtstbij te zijn. De vlakken van de afgeknotte piramides draaien bij het langslopen met de kijkers mee. Het eerste werk in deze 3D-stijl realiseerde hij in 1964. In 1997 ontwierp hij het kunstwerk "Thanks to Jos de Mey", waar hij op de constructie motieven van Jos de Mey schilderde.

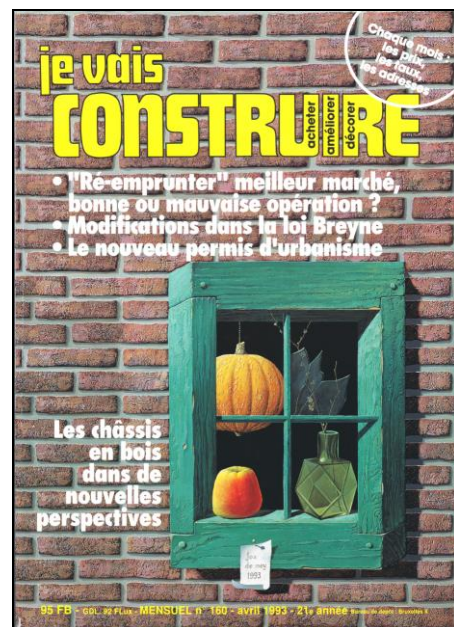
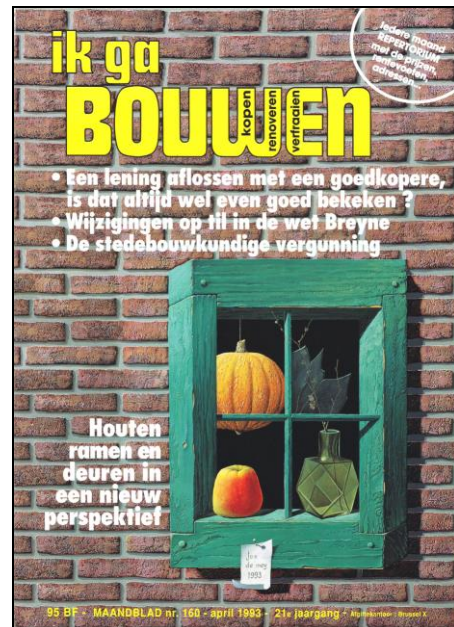

De persoonlijke stijl van Patrick Hughes en de geweldige fascinerende bewegingen van de wanden in de expositieruimten op het kunstwerk, geven het unieke werk van Jos de Mey een extra dimensie mee. Kunstwerken van Hughes zijn permanent aanwezig en te koop in Flowers Gallery, de galerie van Angela Flowers. Onder de huidige benaming Flowers Gallery zijn er vestigingen in Londen (2x) en New York. Voor gegevens www.flowersgallery.com.

Door kunst van Jos de Mey worden onze ogen bedrogen

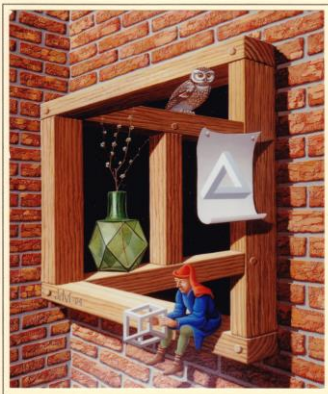
Onze ogen registreren alle bewegende en stilstaande objecten, scènes en situaties aan het begin van het zeer ingewikkelde proces van zien, waarnemen, verwerken en herkennen. Of wij werkelijk alles mee krijgen is nog maar de vraag. In elk geval

worden de beeld-, contour- en detailprikkel via het netvlies en de oogzenuwen geleid naar het centrale verwerkingsorgaan in de hersenen. Daar wordt razendsnel bepaald wat wij uiteindelijk zullen gaan "zien". De visuele waarnemingen worden in het algemeen bewust gedaan zodat we snel de situatie kunnen beoordelen. Ons brein werkt namelijk snel bij bewuste waarneming. Zo lijkt het namelijk automatisch te gaan.

Bij onbewuste waarnemingen is het niet zeker dat wij de signalen bewust krijgen uit ons brein. Fysiologen en psychologen onderzoeken voortdurend het ingewikkeld werkende visuele systeem om achter alle geheimen en vermoedens te komen. Veel resultaat is er al geboekt en die resultaten staan uitgebreid in beschikbare literatuur. Maar kunnen we onze ogen wel werkelijk optimaal blijven vertrouwen?

ARS ET MATHESIS

Illusionistische constructies en optische paradoxen van Jos de Mey hebben in de loop der jaren ook tijdschriftenmakers en postzegelontwerpers geïnspireerd voor de producten. In de 16^e eeuw schilderde de Italiaanse kunstenaar Arcimboldo al herkenbare portretten die, van nabij bekeken, stillevens blijken te zijn. Meesters als Dalí en Magritte wisten ook goed te spelen met optisch bedrog in hun voorstellingen. De onmogelijke figuren van Escher hebben veel kunstenaars zeker ook geïnspireerd. De Belgische kunstschilder Jos de Mey wist eveneens kijkers op het verkeerde been te zetten met illusionistische kunstwerken en zijn spel met het perspectief en onmogelijke figuren leverde uiteindelijk een fascinerend oeuvre op van de meester van bedrieglijke werkelijkheid.

Meesterwerken in de kunst spelen met optische illusies

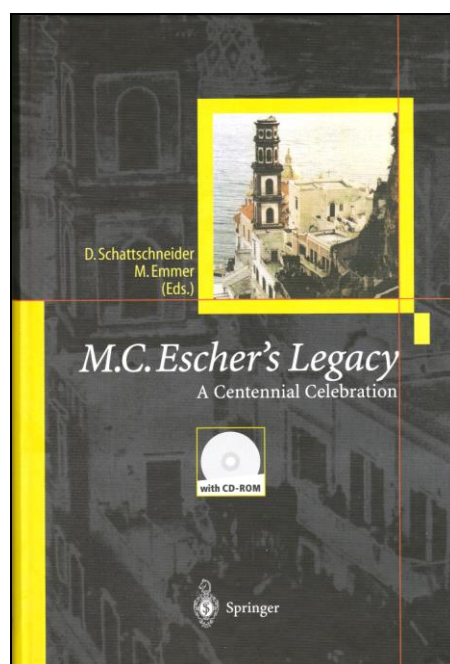
In het prachtig uitgevoerde kunstboek "Meisterwerke der Optischen Illusionen" heeft de verzamelaar en samensteller Al Seckel een schat aan goed vormgegeven afbeeldingen met optische illusies en andere optische verschijnselen verzameld. Deze Duitse uitgave is een vertaling van een jaar eerder verschenen Engelstalige uitgave met toelichtingen en verklaringen van de vele vaak zeer verrassende optische illusies. De kijker beleefd veel plezier aan deze verzameling van de bedrieglijkheid van vertekende beelden en de vele ogenschijnlijk vreemde voorstellingen, die dankzij de ruime beschrijvingen helder verklaard worden. Uit de bijdragen van kunstenaars, tekenaars en wetenschappers noemen we onder andere de bijdragen van Jos de Mey (ook de voorzijde van dit boek), Sandro Del-Prete, Istvan Orosz en Bruno Ernst. Het geheel is een heel mooi

plaatjesboek geworden dat zeker thuishoort in de verzameling van liefhebbers van optische fenomenen. ISBN 3 85492 600 6, "Meisterwerke der Optischen Illusionen", Al Seckel, Tosa Verlag, 2003, 160 pagina's.

M.C. Escher's kunst als een internationale inspiratiebron

De herdenking en tevens viering van de 100^e geboortedag van de wereldberoemde Nederlandse graficus Maurits C. Escher is in 1998 niet ongemerkt voorbij gegaan. Rondom deze bijzondere gebeurtenis verschenen er vele nationale en internationale producten, publicaties, exposities en congressen. Er vond in Italië in 1998 een internationaal congres plaats onder de titel "M.C. Escher's Legacy - A Centennial Celebration".

Van de vele voordrachten, presentaties en bijbehorende exposities tijdens dit zeer bijzondere en wetenschappelijk gestuurd

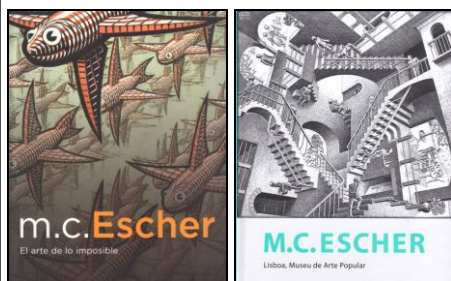
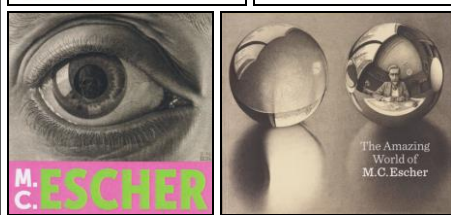
congres "M.C. Escher Centennial Conference" in Rome en Ravello verscheen een schitterende publicatie in boekvorm met een bijbehorende CD-ROM. Aan het tot stand komen van dit omvangrijke naslagwerk is vele jaren gewerkt door Doris Schattschneider en Michele Emmer in samenwerking met de vele auteurs. Dankzij uitgewerkte en rijk geïllustreerde tekstbijdragen van de deelnemers aan dit congres heeft het boek een waardevolle inhoud gekregen. Het boek bevat een kleurenbijlage met veel afbeeldingen van de getoonde kunstwerken. Door de toevoeging van de CD-ROM heeft de lezer de mogelijkheid om uitgebreid kennis te maken met het werk van kunstenaars, die zich lieten inspireren door de ontwerpen en de vele kunstwerken van M.C. Escher. Uit ons land namen deel aan de internationale conferentie Bruno Ernst, Mark Veldhuysen en Rinus Roelofs. Een bijzondere waardering was er voor de voordracht en het kleurrijke werk van Jos de Mey uit Zomergem in Vlaanderen. In Leonardo 1-2000 is er aandacht voor zijn kunst en de kunst van vele andere deelnemers.

Leonardo Vol.33 No.1 2000 met een uitgebreid bericht van het Escher-symposium in Rome 1998.

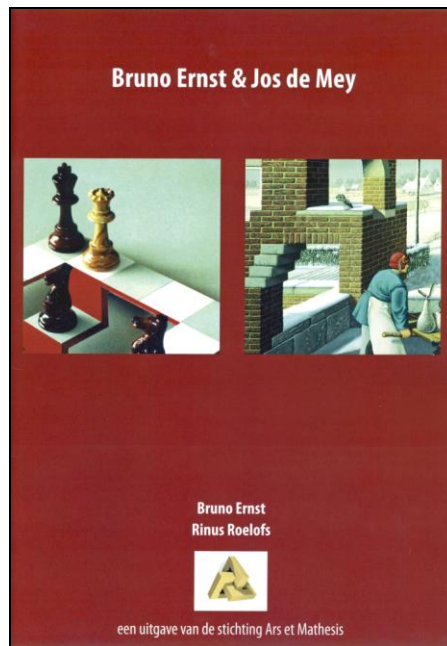
De lezer krijgt door de uitgebreide opzet van het boek een gedetailleerd beeld over de Italiaanse tijd van M.C. Escher. Een periode waarin Maurits C. Escher uit het Italiaanse landschap meerdere fraaie bouwwerken en stadsgezichten aan het papier toevertrouwde. Dit prachtige boek mag niet ontbreken bij liefhebbers van Eschers kunst en moet zeker ook opgenomen zijn in elke openbare bibliotheek en in de documentatiecentra van scholen, opleidingsinstituten en universiteiten. Elk hoofdstuk sluit in het algemeen af met een uitgebreide literatuurlijst met referentiebronnen over het specifieke behandelde onderwerp of kunstuiting. 11

ISBN 3 540 42458 X, "M.C. Escher's Legacy - A Centennial Celebration", D. Schattschneider en M. Emmer, Springer-Verlag, 2003, 458 pagina's, met CD-ROM. Nog een compacte selectie boeken in de collectie van Optische Fenomenen met kunst van M.C. Escher.

Mooie kunstbrochure over Jos de Mey en Bruno Ernst

In de reeks jaarlijkse uitgaven van een brochure waarin het werk van kunstenaars die op het gebied van kunst en wiskunde werken realiseren, verscheen de kleurrijke brochure over het werk van Bruno Ernst en Jos de Mey. De eerste exemplaren van de mooie informatieve kunstbrochure zijn uitgereikt aan de aanwezige donateurs op het jubileumsymposium van de stichting Ars et Mathesis. Tijdens het symposium ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum werd Hans de Rijk (ook wel Bruno Ernst) volkomen verrast door de burgemeester van Utrecht op een bijzondere ridderorde en wel die van Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Wij feliciteren Hans de Rijk, zijn vrouw en zijn familie van harte met deze Koninklijke onderscheiding.

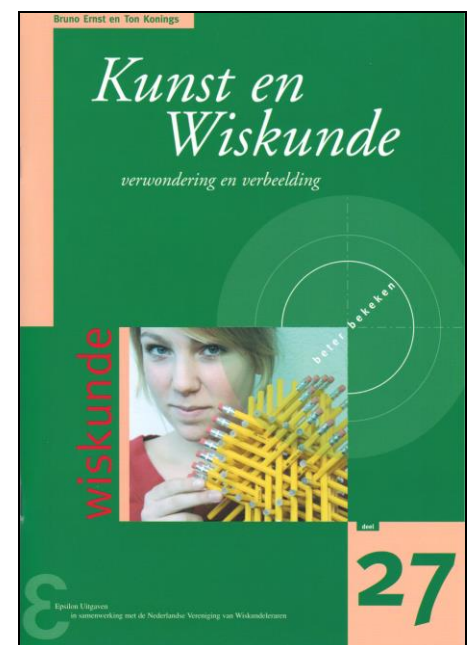
De brochure "Bruno Ernst & Jos de Mey" werd geschreven en samengesteld door auteurs Bruno Ernst en Rinus Roelofs en is verkrijgbaar bij Ars et Mathesis.

Kunst en Wiskunde als een fascinerende inspiratiebron

Van het succesvolle studie- en kunstboekje "Kunst en Wiskunde - verwondering en verbeelding" verscheen een 2^e druk. Het boekje maakt deel uit van de Zebra-reeks en gaat over wiskunst, een samenspel van wiskunde en kunst. De uitgaven in deze educatieve en informatieve reeks zijn in eerste instantie geschreven voor de leerlingen uit de hoogste klassen van het VWO, maar kunnen natuurlijk gelezen worden door iedereen met belangstelling voor wiskunde en wiskundige toepassingen. Door een 2^e druk is voldaan aan veel vragen uit het onderwijs en van liefhebbers van het altijd boeiende en fascinerende thema Kunst & Wiskunde. De auteurs geven een schat aan inspirerende aanzetten tot wiskundige activiteiten door opgeven en opdrachten met een diversiteit van aantrekkelijke onderwerpen en facetten uit de wiskunde en kunstzinnige benaderingen. Daar waar wiskunde en kunst elkaar raken en samen verder gaan is er sprake van een geheel nieuwe vorm van kunst: wiskunst. Het beoordelen en waarderen van kunst blijft echter in het algemeen een persoonlijke aangelegenheid en is afhankelijk van persoonlijke omstandigheden, ervaringen en smaak. De auteurs zorgen in elk geval voor een veelheid aan voorbeelden van kunstvormen en -stijlen en een veelheid aan prikkels om telkens zelf aan de slag te gaan. Aan de hand van enkele feiten uit de kunstwereld geven de auteurs aan dat de waardering voor kunst

tijdgebonden is. De leerling wordt meteen aan het denken gezet over het begrip kunst door een afbeelding van het schilderij "Who's afraid of red, yellow & blue III". Na het onderwerp van de schoonheid in de wiskunde geeft het boekje een aantal voorbeelden uit de wiskunst, zoals onder andere werk van Max Bill, Rinus Roelofs, Sol Le Witt, Ad Dekkers, Bob Bonies en Koos Verhoeff. Daarna komen achtereenvolgens aan de orde de Gulden Snede, verhoudingen, verdelingen van rechthoeken en vierkanten en zijn de eerste kunstwerken zichtbaar die er van verschillende zijden heel anders uitzien.

Vanuit elke nieuwe kijkrichting krijgt het kunstobject een nieuwe uitstraling. Leerlingen krijgen inzicht in het werken met papier en het realiseren van kunstwerken. Interessant en spannend voor leerlingen is het spel met perspectivische anamorfosen. Door voorbeelden, tips en vragen kunnen leerlingen ook anamorfosen construeren.

Kerken en andere religieuze bouwwerken hebben vaak boeiende cirkelvormige ramen met prachtige cirkelpatronen. Voor wiskundigen een geweldige uitdaging om met nog meer aandacht te kijken naar de raam- en deurpartijen van kerken. Speciale aandacht is er voor de Pythagorasboom en het oorspronkelijke werk van wiskundeleraar Albert Bosman. De unieke boomconstructies van de Belgische kunstenaar Jos de Mey (hij bedacht en construeerde meer dan 200 verschillende bomen) zijn geïnspireerd door de Pythagorasboom van Bosman. Een visueel spel met hol en bol brengt de leerling in de wereld van illusie en optisch bedrog. Een rare wereld voor de onderzoekende leerling en wiskundige en boordevol met zinsbegoochelingen en een kennismaking

met werk van Maurits C. Escher, Sandro Del Prete en Patrick Hughes. In het laatste hoofdstuk geven de auteurs een aantal kunstzinnige voorbeelden om zelf op zoek te gaan naar kunst op het grensvlak van wiskunde en kunst en ars et mathesis. ISBN 978-90-5041-101-1, "Kunst en Wiskunde", Bruno Ernst en Ton Konings, Epsilon Uitgaven, 2015, 2e druk.

Expositie Ogen Bedrogen met hoge educatieve inhoud

De expositie "Ogen Bedrogen" in het gezellige historisch en cultureel centrum en museum De Koperen Knop liet op leerzame en vermakelijke wijze bezoekers kennismaken met vele facetten van onze dagelijkse visuele waarneming. Speciaal voor leerlingen van middelbare scholen is een lesprogramma ontwikkeld om veel te leren over optische illusies en andere optische en visuele verschijnselen.

De expositie kwam tot stand door samenwerking tussen de expositiecommissie en de directie van het museum en de Nederlandse Stichting voor Waarneming & Holografie en is mogelijk geworden door de bruiklenen van werk van Jos de Mey uit de kunstcollecties van Maria Elisabeth Ostermann-Müller, Horst en Anitta Hollstein en Jan M. Broeders. De kunstenaars Monika Buch en Hans Kuiper stelden hun werk beschikbaar, waarvan meerdere objecten en stukken tevens te koop waren. Van de bekende Rotterdamse kunstenaar Dirk Huizer liet het museum met medewerking van OF een serie litho's zien. Op affiche voor deze expositie prijkt één van de litho's uit deze serie.

Uit de omvangrijke verzameling optische illusies heeft Paul Baars een groot aantal prachtige beelden ter beschikking gesteld.

Ook een aantal van zijn exclusieve kunstzinnige ontwerpen waren te zien. De expositie werd bovendien gesponseerd door OoglaserCentrum Drechtsteden met onder andere een leuk optisch spelletje en door Bergman Mediagroep met onder andere een aantal groot formaat lenticulair posters en een boekenlegger in 3D. Iedere

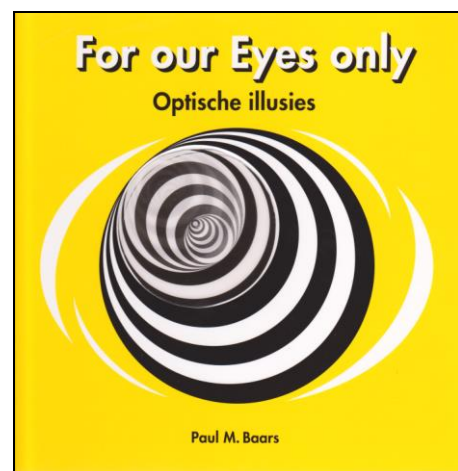
www.optischefenomenen.nl

bezoeker van de expositie in het museum De Koperen Knop ontving een setje van twee gedrukte gebogen kaartjes.

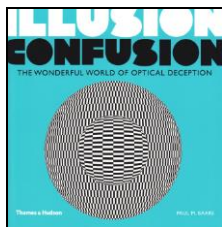
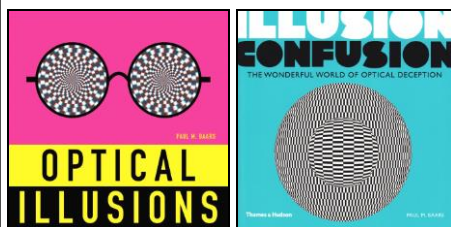
Op de achterzijde vindt de ontvanger een bericht over ooglaserbehandelingen van het OoglaserCentrum Drechtsteden en op de voorzijde staat een aanwijzing en een vraag welk kaartje echt groter lijkt te zijn. Een leuk voorbeeld van optisch bedrog. Als bijlage van OF 295 trof de abonnee een set van deze goochelkaartjes aan.

Spel met optische illusies en andere visuele fenomenen

Vanuit een rijke ervaring met het vinden en bundelen van optische illusies en vele andere merkwaardige fenomenen is door Paul M. Baars een prachtig boek gemaakt en op een bijzonder aantrekkelijke manier samengesteld met de mooiste optische en visuele illusies. Het is een juweel van een vermakelijk, onderhoudend, inspirerend, fascinerend, boeiend en allesomvattend plaatjesboek geworden!

Het voorwoord is geschreven door Joost Elffers, eveneens auteur en samensteller van boeken op het gebied van zien en waarnemen, waaronder de onderwerpen anamorfosen en tangram. "Bijna iedereen denkt dat datgene wat hij of zij ziet, de werkelijk is" schrijft hij in zijn bijdrage. Met de inhoud van het boek krijgen wij tijdens het kijken naar al die mooie plaatjes daarvan een andere voorstelling. Paul Baars verdeelde de grote diversiteit aan onderwerpen in zeven hoofdstukken, zoals het "Perspectief in de Oudheid", "Onmogelijke figuren en constructies", "Omkeerplaatjes", "Mathematische patronen", "Geometrische illusies", "Nabeeld-effecten" en "Bewegingen". Elk hoofdonderwerp is ruim toegelicht in een aantrekkelijke inleiding en uitleg over het specifieke visuele bedrog van ons zien en waarnemen. Alle vormen van bedrog van onze visuele waarnemingen vanaf de eerste prehistorische tekeningen tot en met

Paul Baars ontwierp een serie wandborden. Eén ervan is in het rechter onder plaatje afgebeeld.

Paul Baars bracht een groot aantal producten en publicaties op de markt waarop en waarin de fenomenen van visueel en optisch bedrog centraal staan en telkens weer zorgen voor een boeiend en verrassend spel tussen zien en waarnemen.

de modernste digitale ontwerp- en tekenmethoden komen aan bod en zijn helder verklaard. Alle platen zijn zo groot mogelijk afgedrukt en waar nodig extra gedetailleerd weergegeven. De ontwerper van het boek presenteert op meerdere plaatsen uitvouwbare bladzijden om het kunstwerk volledig af te beelden of om een groep aan kunstwerken te presenteren, zoals de bijzonder geconstrueerde strandanamorfozen van Nico Laan, de merkwaardige menselijke figuren van Guiseppe Arcimboldo en natuurlijk een afbeelding van de lange Metamorfose II van M. C. Escher. Paul Baars heeft samen met medewerker Robert Stevens kunstwerken van onder meer Jeroen Henneman, Salvador Dalí, Sandro Del-Prete, Oscar Reutersvärd, Jos de Mey, István Orosz, Akiyoshi Kitaoka, Hans Kuiper, Peter Raedschelders, David Macdonald, Scott Kim en Monika Buch voor het kunstboek geselecteerd.

Een prachtig gebonden boek voor elke liefhebber van visuele illusies en voor elke docent en student van de opleidingen aan de Kunstacademie. Ook een erg waardevolle publicatie om bij speciale gelegenheden, presentaties en jubilea cadeau te doen. "For our Eyes only", Paul M. Baars, Joost Elffers Books, 2013, 320 pagina's. De Nederlandse uitgave was snel volledig uitverkocht. Van dit prachtige illusieboek verschenen inmiddels 2 Engelse edities en een Duitse editie.

Illusionistisch werken van de kunstschilder Jos de Mey

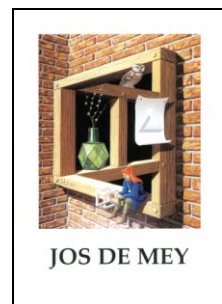
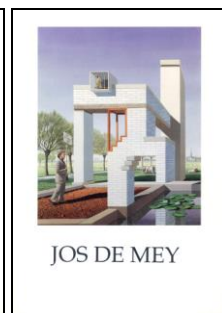
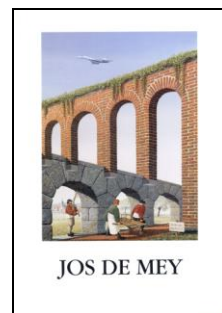
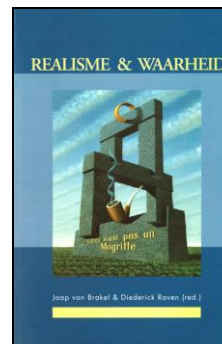
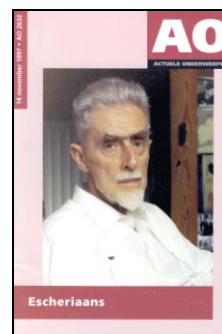
Van 19 augustus tot en met 31 oktober 2012 vond in de unieke ambiance van het slot Clemenswerth in Sögel (D) de expositie "Illusionistische Schilderkunst" met 50 kunstwerken van schilder Jos de Mey plaats. Karakteristiek voor zijn kunstzinnige voorstellingen is het feit dat de geschilderde bouwwerken en constructies alleen als een afbeelding op een schilderij kunnen bestaan en niet in het echt gerealiseerd kunnen worden. Jos de Mey heeft zich laten inspireren door onder andere de werken van Escher, Magritte, Bruegel en Dalí. Op de werken van Jos de Mey zijn iconen van deze schilders verwerkt in een omgeving van onmogelijke constructies. Het jachtslot Clemenswerth is gebouwd tussen 1737 en 1747 volgens plannen en tekeningen van de beroemde barokarchitect Johann Conrad Schlaun in opdracht van keurvorst en aartsbisshop van Keulen, Clemens August (1700-1761). Het gebouwde pronkstuk wordt

Beelden van twee gebouwen op het terrein van de locatie van het Slot Clemenswerth in Sögel. Links van het hoofdgebouw is de expositieruimte voor de expositie "Illusionistische Schilderkunst" te zien. De onderste afbeelding geeft een overzicht van deze historische kunstzinnige locatie.

omringd door acht paviljoens. Het jaar 2012 is tevens een jubileumjaar voor het historische complex. Slot Clemenswerth bestaat in dat jaar namelijk 275 jaar. Paviljoen Clement August biedt aan de expositiereeks ForumFormClemenswerth in zes ruimten plaats voor het tonen van moderne kunst. Bezoekers kunnen tevens genieten van het slotpark. Emslandmuseum Schloss Clemenswerth, Clemenswerth 7, D-49751 Sögel. Kijk op www.clemenswerth.de voor informatie.

Nog een compacte selectie boeken en andere publicaties in de boekencollectie van Optische Fenomenen met en over de kunst van Jos de Mey.

Aandacht voor Dirk Huizer en zijn illusionistische kunst

Ontwerper, zeefdrukker en kunstschilder Dirk Huizer (1926-2009) werd geboren in Rotterdam en volgde zijn kunstopleiding aan de Rotterdamse Academie van Beeldende Kunsten. Hij studeerde in de vakken tekenen, schilderen en binnenhuisarchitectuur. Dirk Huizer woonde in het centrum van Rotterdam en werkte afwisselend in zijn ateliers in Stolwijk en in Rotterdam. In opdracht ontwierp hij educatieve exposities, bungalows, kleinere bedrijfsgebouwen, meubels, plastieken en beeldmerken. Na het afronden van zijn studie ging hij in 1949 werken als freelance ontwerper voor het Bouwcentrum in Rotterdam. Dat deed hij tot in de zeventiger jaren. Als kunstenaar ontwikkelde Dirk Huizer zich sterk in het realiseren van kunstwerken in de technieken van de iriszeefdruk. Ook ontwierp en realiseerde hij een flink aantal schilderijen. Zowel in zijn iriszeefdrukken, als in zijn schilderijen worden de ontwerpen en voorstellingen bepaald door het visuele effect van de ongewone werkelijkheid. Een werkelijkheid van een concrete vormgeving met veelal het effect van een bijzonder optisch verschijnsel. Uiteindelijk moet de kijker concluderen dat er sprake is van een optische illusie omringd door beelden uit een concrete wereld. Een opmerkelijk aspect hierbij is dat zijn wiskundige en geometrische ruimtelijke constructies niet realiseerbaar zijn. Bij het realiseren van zijn iriszeefdrukken gebruikte hij onder andere snijfilms en ontstonden daardoor in het algemeen oplagen van 30 tot 35 afdrucken. Afdrucken van zijn kunstwerken worden vaak gebruikt ter verfraaiing van jaarverslagen, uitnodigingskaarten, affiches en bedrijfsbrochures. Dirk Huizer exposeerde in éénmansexposities en in groepsverband en was lid van de kunstenaarsgroep Konkreet. De groep Konkreet is spontaan ontstaan in november 1986 tijdens deelname van de kunstenaars aan de internationale tentoonstelling "Impossible Figures".

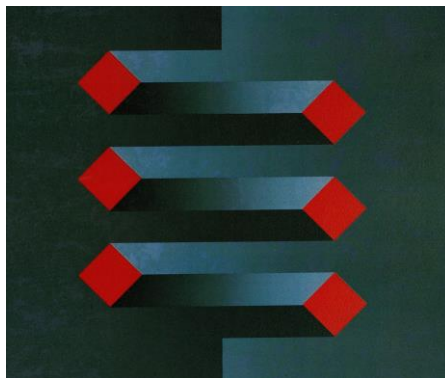
groep **konkreet**

Joop van Boesum Monika Buch Dirk Huizer Arthur Stibbe Gerard Tsaarbach

Rooster, 1987, Dirk Huizer, iriszeefdruk.

res", in het Museum voor Hedendaagse Kunst in Utrecht. Vijf Nederlandse deelnemers maakten door deze expositie kennis met elkaar en in de vergelijking van hun werk aanleiding gevonden de Groep Konkreet op te richten. De leden gingen samenwerken om zo meer te betekenen voor opdrachtgevers, expositiemakers en om overtuigender met hun werk in publicaties en kunstuitingen naar buiten te treden. Het concept van de groep duidt op de aard van het werk en de kunsthistorische plaatsbepaling. In 1987 verscheen de eerste gezamenlijke publicatie met een essay over concrete kunst en het voorstellen van de deelnemende kunstenaars. Het geheel is rijk aangevuld met afbeeldingen van gerealiseerde kunstwerken.

Drietand, 1987, Dirk Huizer, iriszeefdruk.

Het idee om zelf een periodiek te ontwerpen en te vullen met nieuws en informatie uit de wereld van zien en waarnemen, met bijbehorende accenten en gebeurtenissen in de wereld van beeldtechnieken, is zeker ontstaan tijdens en na de succesvol verlopen genoemde tentoonstelling in Utrecht. Voor het periodiek werd gekozen voor de titel "Optische Fenomenen" en als uitvoering werd het de vorm van de nieuwsbrief. In juli 1987 kwam het eerste nummer beschikbaar voor de abonnees en was gekozen voor een maandelijks frequentie van verschijnen. Inmiddels waren er al contacten gelegd met de kunstenaars Jos de Mey en Dirk Huizer en werd regelmatig werk van beide kunstenaars aangekocht.

Door deze contacten en een vriendschappelijke omgang met de Belgische performance kunstenaar Ludo Mich werden in vele Belgische culturele centra exposities georganiseerd waarin telkens holografie (een driedimensionale beeldtechniek) en optische illusies tezamen werden getoond. De Groep Konkreet was ook succesvol op het gebied van exposities en meerdere aankondigingen verschenen in de nieuwsbrief Optische Fenomenen. En natuurlijk was de redactie aanwezig tijdens de feestelijke openingen. Zo ook bij de expositie in het Agnietenhof in Tiel en de internationale trade show tijdens de 18^e conferentie "Pacem In Maribus", waarvoor Dirk Huizer zorgde voor de uitstraling van het conferentieboek, de flyer en een prachtige show met de kunstwerken in iriszeefdruk.

Een voorbeeld van een frankeergeldige postzegel met de illusionistische driehoek van Dirk Huizer.

